

Wołoszyński, Ryszard W.

Posiedzenie Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN dedykowane profesorowi Gabrielowi Brzękowi

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 48/1-2, 258-260

2003

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

1. Uczestnicy apelują o zainicjowanie przez rząd prac nad *Strategią Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego w Polsce*. Ze względu na swoją specyfikę *Strategia* ta jest umiejscowiona na styku sfer działania Ministerstwa Skarbu, Ministerstwa Gospodarki, resortów finansów i edukacji oraz Ministerstwa Kultury. Wnioskujemy o powołanie Międzyresortowego Zespołu do prac nad *Strategią*. Polski Komitet TICCIH deklaruje gotowość współpracy z Zespołem poprzez zaangażowanie potencjału intelektualnego swoich członków oraz włączenie zagranicznych partnerów z Międzynarodowego Komitetu TICCIH. Adresat wniosku: Pan Premier Leszek Miller.
2. Uczestnicy postulują wprowadzenie zmian w ustawowych regulacjach dotyczących upadłości przedsiębiorstw i zadań syndyka. Pilną sprawą jest szczegółowe ustalenie zasady zbywania przez syndyka masy upadłościowej posiadającej wartość dobra kultury. Dotychczasowe regulacje dopuściły do wielu nieprawidłowości w tym względzie i utraty cennych obiektów. Adresat wniosku: Pan Marek Pol, Wicepremier i Minister Infrastruktury.
3. Wyrażony został pogląd, że przygotowywana ustawa o ochronie zabytków skupia się wyłącznie na obiektach wpisanych do rejestru zabytków i objętych ochroną prawną. Takie zawężenie może być zasadne tylko w przypadku finansowania utrzymania zabytków z budżetu państwa np. z Funduszu Ochrony Zabytków – wtedy zachęcać będzie ich właścicieli do wpisywania obiektów do rejestru. Zdaniem uczestników Seminarium nowa ustawa powinna ustanawiać ochronę dobra kultury, w tym również dzieł przemysłu i techniki – tak jak dotychczas było to interpretowane, natomiast w odniesieniu do zabytków – ustawa powinna deklorować mecenat państwa. Adresat wniosku: Wiceminister Kultury, Generalny Konserwator Zabytków Pani Aleksandra Jakubowska

Przebieg obrad był relacjonowany w prasie lokalnej, centralnej oraz radiu i telewizji.

Marek Mroziewicz

POSIEDZENIE KOMITETU HISTORII NAUKI I TECHNIKI PAN DEDYKOWANE PROFESOROWI GABRIELOWI BRZĘKOWI

W dniu 27 stycznia 2003 roku odbyło się ostatnie w upływającej kadencji posiedzenie plenarne Komitetu Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk. Część naukowa, przygotowana przez Komisję Historii Nauk Przyrodniczych Komitetu, poświęcona była pamięci i dorobkowi wieloletniego aktywnego członka Komitetu Profesora, dra hab. Gabriela Brzęka, urodzonego 25 maja 1908 r., a zmarłego 29 października 2002 r. W zagajeniu Przewodnicząca Komitetu prof. dr hab. Irena Stasiewicz-Jasiukowa przedstawiła sylwetkę Zmarłego

jako znakomitego uczonego, a zarazem obywatela, poświęcającego wiele sił i zdrowia potrzebom ojczyzny, zwłaszcza w pracy konspiracyjnej okresu drugiej wojny światowej. Następnie prof. dr hab. Jerzy Pawłowski wygłosił referat, zatytułowany *Profesor Gabriel Brzęk. Życie i działalność naukowa*. Wybitny hydrobiolog i specjalista w zakresie melioracji wodnych już w wieku 28 lat zainteresował się historią zoologii w Polsce, a problematyce dziejów nauk przyrodniczych poświęcił się całkowicie po habilitacji w Uniwersytecie im. Marii Curie-Skłodowskiej w roku 1945. Prace kontynuował również jako emeryt od 1978 r. aż do zgonu w roku ubiegłym.

Z kolei prof. dr hab. Stanisław Radwan, kontynuator działań prof. Brzęka, kierujący katedrą hydrobiologii i ichtiologii Akademii Rolniczej w Lublinie, przedstawił swego poprzednika jako „twórcę hydrobiologii lubelskiej”. Obszar tzw. Polesia Lubelskiego (rejon Włodawy) był terenem szczególnie doniosłych badań zmarłego Uczonego. Stworzony przezeń zespół kontynuuje tę działalność, a spuścizna rękopiśmienna i najważniejsze wydawnictwa prof. Brzęka zostaną w najbliższym czasie, w porozumieniu z Jego rodziną, przekazane do Archiwum Polskiej Akademii Nauk. Materiały te po paru dniach znalazły się rzeczywiście w posiadaniu wskazanej placówki.

W ożywionej dyskusji udział wzięło dziesięciu członków Komitetu i zaproszonych gości. Podnoszono zarówno postawę obywatelską i zasługi naukowe Profesora Brzęka, zwracając też uwagę na potrzebę wydania jego niepublikowanych dotychczas prac (prof. prof. dr hab. Irena Stasiewicz-Jasiukowa, Roman Duda, Zbigniew Wójcik), jak też walory popularyzacyjne Jego dzieł (doc. dr Krzysztof Jakubowski, doc. dr hab. Wanda Grębecka i doc. dr hab. Roman Meissner). Dyskutanci podkreślali też cechy osobiste charakteru Profesora, zapewniające Mu uzyskanie należytego miejsca w środowiskach naukowych nie tylko Lublina, ale również Poznania i Wrocławia (prof. dr hab. Stanisław Radwan, doc. dr hab. med. Roman Meissner i dr Antoni Kuczyński). Sesji towarzyszyła wystawa publikacji Profesora. Dr Antoni Kuczyński przekazał też uczestnikom posiedzenia egzemplarze drugiego wydania książki Gabriela Brzęka: *Benedykt Dybowski. Życie i dzieło* (wyd. 1994) – jednego z tomów „Biblioteki Zesłańca”.

Wyrazy wdzięczności za zorganizowanie posiedzenia poświęconego pamięci Ojca przekazała Komitetowi – również w imieniu reszty rodziny – córka dr med. Jadwiga Buczkowska.

Krótką informację o aktualnych zamierzeniach naukowych (m.in. zorganizowanie sesji naukowej w 2004 roku) przedstawił wicedyrektor Ojcowskiego Parku Narodowego dr Józef Partyka, proponując też nawiązanie ściślejszej współpracy z Komitetem Historii Nauki i Techniki PAN.

Zamykając pierwszą część obrad Przewodnicząca Komitetu poinformowała o stanie zdrowia ciężko chorego członka Komitetu prof. dra hab. Jerzego Różewicza.

W drugiej części posiedzenia członkowie Komitetu jednogłośnie powołali Komisję Wyborczą – i zarazem Skrutacyjną – nowego składu Komitetu od r. 2003. Przewodniczącym został prof. dr hab. Tadeusz Marian Nowak, a członkami dr Halina Lichocka i prof. dr hab. Ryszard W. Wołoszyński. Przewodnicząca Komitetu poinformowała następnie, że wedle ostatniego zarządzenia władz Polskiej Akademii Nauk listę uczestników wyborów ustali Prezydium KHNiT, kierując się kryterium dorobku naukowego i postawy moralnej. Informacje o nowych zasadach rozliczania delegacji służbowych na posiedzenie Komitetu przedstawiła pracownica Wydziału I PAN Aldona Kubiak, a o konieczności uzasadnienia opłacania składki rocznej z tytułu przynależności Komitetu do Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki mówił prof. dr hab. Roman Duda, wiceprzewodniczący KHNiT. Po wypowiedzi Przewodniczącej zebrani przyjęli odpowiednie sformułowanie tego uzasadnienia, jakie zostanie przekazane kierownictwu PAN.

Zamykając ostatnie w wpływającej kadencji posiedzenie plenarne Przewodnicząca prof. dr hab. Irena Stasiewicz-Jasiukowa podziękowała Prezydium i wszystkim członkom Komitetu na współpracę i zapowiedziała rychłe przeprowadzenie wyborów następnego składu osobowego Komitetu. Zebrani wyrazili również uznanie i wdzięczność Przewodniczącej za jej działania w ramach Komitetu.

Zebranie Prezydium Komitetu poświęcono ustaleniu listy czynnych i biernych wyborców członków Komitetu (ogółem 90 osób) i omówiono technikę przeprowadzenia wyborów z zachowaniem zasad tajemnicy głosowania.

Ryszard W. Wołoszyński
Warszawa